

František Vážný sedmdesátníkem.

Karel Gerlich.

Dne 1. dubna 1938 se dožívá dlouholetý starosta Právnícké jednoty moravské, universitní profesor JUDr. František V á ž n ý, druhý president nejvyššího soudu v. v., sedmdesáti let. Narodil se dne 1. dubna 1868 ve Svínech u Veselí nad Lužnicí v Čechách. Svou vrozenou píli a houževnatost pracovní, jež ho provázejí po celý život, projevil hned při svých studiích jak gymnasijských, které konal na českém gymnasiu v Českých Budějovicích jako „primus“, tak i universitních, jež konal na české universitě pražské a jež zakončil slavnostní promočí „sub auspiciis imperatoris“.

Hlavní životní povolání, jemuž náš oslavenec zasvětil vlastně celý svůj život, je jeho č i n n o s t s o u d c o v s k á. Po vykonání přípravné služby soudcovské u soudů pražských, složil s výtečným prospěchem zkoušku soudcovskou. Službu soudcovskou vykonával nejprve v letech 1897 až 1904 u vrchního zemského soudu v Praze. Byla to jediné jeho vynikající kvalifikace, která mu dopomohla v roce 1904 k tomu, že byl přidělen k sekretariátu nejvyššího soudu ve Vídni. Tam pobyl celkem 10 let, v kteréžto době se seznámil dokonale a všestranně se všemi obory činnosti soudcovské a již tam ve všech těchto oborech všestranně vynikl svou prací. V roce 1914 se vrátil do Prahy k vrchnímu zemskému soudu jako vrchní rada a působil tu jako referent až do roku 1915, kdy byla jeho činnost civilně-soudcovská přerušena válkou. Hned po skončení války se však k ní vrátil a byl jedním z prvních, kteří byli jmenováni členy nově tvořeného československého nejvyššího soudu. Tu měl možnost uplatnit náležitě veškeré své bohaté zkušenosti a také tak učinil způsobem vynikajícím. U nejvyššího soudu působil jen krátce jako rada nejvyššího soudu, neboť již v roce 1921 byl jmenován senátním presidentem a od roku 1922 druhým presidentem nejvyššího soudu, zprvu jen titulárním, pak skutečným. Jak při budování nejvyššího soudu, tak i při kladení základů judikatury zúčastnil

se jubilant vynikajícím způsobem ve všech oborech, neboť předsedal senátům i v civilních i v trestních věcech, a to jak ve skupině česko-moravské, tak i ve skupině slovenské. Svých bohatých zkušeností z evidenční kanceláře býv. nejvyššího soudu vídeňského použil se zdarem při vybudování a organizaci evidence judikatury nejvyššího soudu. Presidiem nejvyššího soudu byl také pověřen redakcí úřední sbírky rozhodnutí civilních i trestních.

Soudcovské činnosti jubilantově se dostalo nejlepšího ocenění při jeho odchodu na trvalý odpočinek. Dne 27. dubna 1935 ocenil jeho soudcovskou činnost ve slavnostním shromáždění nejvyššího soudu první prezident nejvyššího soudu dr. F a j n o r, který mu při této slavnostní příležitosti odevzdal dekrety presidenta republiky, ministra spravedlnosti a prvního presidenta nejvyššího soudu, jimiž bylo našemu dnešnímu oslavenci vysloveno zvláštní uznání a dík za dlouholeté a vynikající jeho soudcovské působení, a odevzdal mu pozdravnou adresu, kterou podepsali všichni členové nejvyššího soudu. V této pozdravné adrese bylo zejména zdůrazněno, že oslavencova soudcovská činnost zůstane vždy zářivým příkladem jak svou vysokou úroveň vědeckou, tak i pro hluboké porozumění, s nímž při rozhodování dovedl aplikovat normy objektivního práva v soulase se současným životem a jeho právním cítěním.

Vedle své činnosti soudcovské účastnil se jubilant velmi horlivě vždy také na práci národní a sokolské. Za svého pobytu ve Vídni byl předsedou spolku českých úředníků v Dolních Rakousích a místopředsedou Národní rady Dolnorakouské.

Vynikající zásluhy národní si oslavenec získal ve své činnosti vojenského soudce. Od roku 1915 působil jako vojenský soudce zprvu v Terezíně, později v Zámosci v Ruském Polsku, a od roku 1917 v justičním oddělení vrchního armádního velitelství. U této nejvyšší opravné stolice polních soudů zachránil oslaveneц svou neohrožeností při výkonu spravedlnosti mnoho českých lidí, ať už od dlouholetých trestů v žaláři, nebo od trestu smrti. Takto zachránil všechny naše legionáře, pokud byli v řádném řízení odsouzeni k trestu smrti, poněvadž císař bez dalšího zkoumání podpisoval jeho návrhy.

V osvobozeném státě připadl našemu oslavenci vedle činnosti praktické ještě jeden velký úkol. Je to jeho činnost učitelská, kterou vykonával na právnické fakultě Masarykovy university od jejího založení. V jeho přednáškách o civilním

řízení soudním se dostalo řadě generací školení v této pro posluchače neobyčejně těžké disciplíně, jejíž pochopení dovedl vždy usnadnití uváděním četných příkladů ze své bohaté praxe soudcovské. Právnická fakulta Masarykovy university se mu nemohla za jeho vynikající působení v tomto oboru odvděčiti lépe než tím, že ho navrhla k jmenování bezplatným řádným profesorem civilního řízení soudního na této fakultě.

S oslavencovou činností soudcovskou a učitelskou souvisí nerozlučně jeho činnost literární. Základní jeho dílo „O ústrojí a příslušnosti soudů“, které vyšlo ve třech vydáních, nese stopy jeho velkého učitele prof. dr. Emila Otta, jehož byl vědomým pokračovatelem. Ryze praktické pojetí disciplíny vedlo ovšem jubilanta nutně k tomu, že ponechával stranou obecná teoretická řešení. Stejným způsobem zpracoval svůj spis „Pracovní soudy“. Obě jeho díla jsou znamenitými příručkami jak studijními pro posluchače, tak také zdrojem poučení pro praktické právníky.

Bylo samozřejmostí, že vynikajících znalostí a zkušeností oslavencových bylo s úspěchem použito také v činnosti zákonnodárné. Nehledě k četným posudkům, které pracoval nebo jichž usnášení předsedal oslavenec při své činnosti u nejvyššího soudu, zúčastnil se vynikajícím způsobem na projednávání osnov zákona o soudní příslušnosti a civilního řádu soudního v komisích, zřízených pro jejich projednávání ministerstvem unifikací.

Velkou část svého života a to právě v době největšího rozkvětu své práce věnoval oslavenec své činnosti v Právnické jednotě moravské. Hned po svém příchodu do Brna ujal se horlivě práce v jednotě. V roce 1922 byl zvolen jejím starostou a jest jím ustavičně až podnes. Jeho činnost v jednotě je příliš dobře známa a příliš dobře procítěna všemi členy jednoty, takže její hodnocení na tomto místě by bylo odvážné, její vypsání pak přímo nemožné. Všechny ročníky našeho Časopisu zaznamenaly ve spolkových zprávách všechny podniky jednoty. Při žádném z nich nechyběl náš starosta, dnešní náš oslavenec. Na schůze jím řízené nezapomene nikdo, kdo se jich účastnil. Jednota nemohla uctíti šedesátiny svého starosty lépe než tím, že dne 1. dubna 1928 na slavnostní mimořádné valné hromadě ho zvolila svým čestným členem. Tehdy se dostalo jubilantovi z úst tehdejšího místostarosty jednoty a děkana právnické fakulty univ. prof. dr. F. W e y r a nejlepšího ocenění jeho čin-

nosti v jednotě. Zástupcové stavu soudcovského, advokátního, správních úředníků a stavu notářského tlumočili pak jubilantovi vřelé city právnických vrstev, které zastupovali. Jestliže dnes slaví jednota sedmdesátiny svého starosty způsobem méně okázalým, činí tak neméně srdečně. Děkujíc mu za všechno, co pro ni vykonal, přeje mu to hlavní: zdraví, aby se mohl ještě dlouho těšiti z úspěšných výsledků svého životního díla.